

Regionstyrelsen

Yttrande över Statens väg- och transportforskningsinstituts (VTI) utredning av mål om ökad andel cykling i Sverige

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande över Statens väg- och transportforskningsinstituts (VTI) utredning av mål om ökad andel cykling i Sverige.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Infrastrukturdepartementet har remitterat ärendet *Statens väg- och transportforskningsinstituts (VTI) utredning av mål om ökad andel cykling i Sverige*, till Region Stockholm för yttrande.

Utredningen ger förslag på ett nationellt mål för ett ökat cyklande i Sverige, målstruktur, indikatorer och system för uppföljning. VTI har valt en struktur med ett övergripande mål som beskriver ambitionen och syftet med ett ökat cyklande. För att göra det övergripande målet mätbart och tidsatt har två etappmål formulerats och för att lyfta fram särskilt viktiga cykelresor föreslås också två delmål. VTI ger också förslag på sju indikatorer med tillhörande mått för uppföljning av etapp- och delmålen.

Region Stockholm anser att ett tydligt nationellt mål för ett ökat cyklande är viktigt för cykelarbetet på regional och lokal nivå. Ett nationellt mål ger tyngd åt regionala och lokala cykelmål och sätter en gemensam ambitionsnivå för det samlade arbetet för ett ökat cyklande.

Region Stockholm efterfrågar emellertid ett tydligare helhetsperspektiv avseende fysisk planering. Attraktiviteten och möjligheten att välja cykel som färdmedel påverkas i hög grad av övrig bebyggelseplanering, till exempel lokalisering av bostäder, parker och grönområden, arbetsplatser, skolor och fritidsaktiviteter. För att nå mål om ökat cyklande behöver cykelperspektivet finnas med i fler planeringsprocesser. Region Stockholm menar också att det bör framgå att nationella mål för ökat cyklande implicit

innebär gjorda prioriteringar på nationell nivå bland olika sätt att förflytta sig – med bil, cykel, till fots och med kollektivtrafik – och att cykelmål därför relaterar till exempel kollektivtrafikmål och biltrafikmål.

Det föreslagna nationella målet bedöms vara mer en övergripande ambition än mål. Region Stockholm bedömer att etappmålen och delmålen som föreslås i rapporten är relevanta och kan bidra till en positiv utveckling och kan fungera som stöd för planeringen av transportsystemet.

Region Stockholm efterfrågar ett tydligare helhetsperspektiv avseende fysisk planering. Attraktiviteten och möjligheten att välja cykel som färdmedel påverkas i hög grad av övrig bebyggelseplanering, till exempel lokalisering av bostäder, arbetsplatser, skolor och fritidsaktiviteter. För att nå mål om ökat cyklande behöver cykelperspektivet finnas med i fler planeringsprocesser.

Bakgrund

Infrastrukturdepartementet har remitterat ärendet *Statens väg- och transportforskningsinstituts (VTI) utredning av mål om ökad andel cykling i Sverige*, till Region Stockholm för yttrande.

Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI) har fått i uppdrag av regeringen att ta fram ett nationellt mål för ökat cyklande i Sverige. I uppdraget ingår att ta fram en målstruktur och föreslå indikatorer och system för uppföljning.

VTI har valt en struktur med ett övergripande mål som beskriver ambitionen och syftet med ett ökat cyklande. För att göra det övergripande målet mätbart och tidsatt har två etappmål formulerats - ett som handlar om resor och ett om färdlängd. För att lyfta fram särskilt viktiga cykelresor – resor under 10 km och barns resor – föreslås också två delmål. Två årtal föreslås där 2030 knyter an till internationella överenskommelser i relation till Agenda 2030, som är målrår för ett ökat cyklande i många regioner och kommuner. VTI har också valt att peka ut ett mål i ett något längre perspektiv, till 2035.

VTI ger förslag på sju indikatorer med tillhörande mått som kan kopplas till de föreslagna målen och som kan följas upp för att säkerställa att utvecklingen går i rätt riktning. Indikatorerna kan också fungera som inspiration genom att de ger exempel på faktorer som är viktiga att prioritera för att uppnå målet om en ökad andel cyklande. Den nationella resvaneundersökningen kan användas för uppföljning av målen och

Nationella cykelrådets sammanställning "Nationellt cykelbokslut" kan användas för uppföljningen av indikatorerna. De flesta av VTIs föreslagna mål, indikatorer och mått ingår redan i bokslutet. Några av förslagen är kompletterade och till viss del modifierade.

Utredningen framhåller att framtagandet av en nationell handlingsplan som innehåller styrmedel och åtgärder för ett ökat cyklande är ett naturligt nästa steg. Utredningen anger också att utan en sådan handlingsplan kommer det inte vara möjligt att nå föreslagna mål.

Ärendet har internt remitterats till Region Stockholms tillväxt- och regionplanenämnd, trafiknämnd och klimat- och hållbarhetsnämnd.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm anser att ett tydligt nationellt mål för ett ökat cyklande är viktigt för cykelarbetet på regional och lokal nivå. Ett nationellt mål ger tyngd åt regionala och lokala cykelmål, sätter en gemensam ambitionsnivå för det samlade arbetet för ökat cyklande och ger stöd i lokala prioriteringar.

Det föreslagna övergripande målet "Cyklingen i hela Sverige ska öka på ett sådant sätt att tillgängligheten förbättras, folkhälsan stärks och klimat- och miljöpåverkan minskar" beskrivs som ett verktyg för att uppnå andra överordnade mål. Region Stockholm ser positivt på att dessa områden lyfts upp och att kopplingen till ett ökat cyklande på så vis tydliggörs, men det föreslagna övergripande målet är inte ett mål utan en övergripande ambition, eftersom det inte är mätbart i bemärkelsen att det går att svara på om det är uppnått eller inte. Med så många parametrar som är avgörande för målets uppfyllnad är det en ambition/vision.

Region Stockholm bedömer att etappmålen och delmålen som föreslås i rapporten är relevanta och kan bidra till en positiv utveckling och kan fungera som stöd för planeringen av transportsystemet.

Utredningens föreslagna två etappmål och två delmål:

- Etappmål 1: Cykelresornas andel av det totala antalet resor i Sverige ska öka till 20 procent till 2030 och till 26 procent till 2035, utan att andelen gång- eller kollektivtrafikresande minskar. Det innebär en fördubbling från 2019 till 2035.
- Etappmål 2: Cykelresornas andel av det totala persontransportarbetet i Sverige ska öka till 3 procent till 2035, utan att gång- eller kollektivtrafiken minskar. Det innebär en fördubbling från 2019 till 2035.

- Delmål 1: Cykelresornas andel av det totala antalet resor i Sverige kortare än 10 km, ska öka till 30 procent till 2030 och till 45 procent till 2035, utan att andelen gång- eller kollektivtrafikresande minskar.
- Delmål 2: Cykelresornas andel av det totala antalet resor för barn i grundskoleåldern i Sverige ska öka till 40 procent till år 2030 och till 50 procent 2035, utan att andelen gångresor minskar.

Etappmål 1 om cykelresornas andel är i linje med Region Stockholms mål om ett ökat cyklande. Region Stockholm menar att arbetet för ökat cyklande behöver fokuseras på olika typer av resor och olika grupper, det är därmed positivt att barn och ungas cyklande lyfts som ett delmål i utredningen.

Region Stockholm anser att de föreslagna indikatorerna är en god ambition, men att de kan behöva utvecklas. Avgörande för hur relevanta indikatorer är för att mäta måluppfyllnad är, utöver adekvat koppling till mål, deras mätbarhet. Det är positivt att kombinationsresor och hela-resan-perspektivet lyfts i utredningen, men indikatorerna kan behöva utvecklas.

Region Stockholm följer upp cyklandets utveckling bland annat genom en regional resvaneundersökning. Sådana regionala undersökningar görs även till exempel i Region Skåne och Region Sörmland. Förutsatt att resvaneundersökningar i Sveriges regioner är jämförbara, skulle de kunna användas som underlag vid uppföljning på nationell nivå.

Region Stockholm efterfrågar ett tydligare helhetsperspektiv avseende fysisk planering. Attraktiviteten och möjligheten att välja cykel som färdmedel påverkas i hög grad av övrig bebyggelseplanering. För att nå mål om ökat cyklande behöver cykelperspektivet därför finnas med i fler planeringsprocesser. Mål om ökat cyklande innebär implicit en prioritering bland olika sätt att förflytta sig i ett samhälle. Det bör därför framgå hur cykelmålen relaterar till mål avseende till exempel biltrafik och kollektivtrafik.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Udelepp
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

1. Statens väg- och transportforskningsinstitutets (VTI) utredning av mål om ökad andel cykling i Sverige
2. Trafiknämndens yttrande den 9 september 2022
3. Tillväxt- och regionplanenämndens yttrande den 23 september 2022
4. Klimat- och hållbarhetsnämndens yttrande den 4 oktober 2022

Beslutsexpediering

1. Infrastrukturdepartementet

Godkänd av Carina Lundberg Udelepp, 2022-10-17